

som Opfyldelse af deres stolteste Drømme, hvis de kunde opnaa de samme økonomiske Vilkaar som Jærnbaneanbejderne. I sidste Rigsdagssamling havde vi et Lovforslag, som sigtede paa i nogen Maade at bedre denne Samfundsklasses Kaar, men dette Lovforslag fik, som vi vide, en krank Skæbne oppe i det andet Ting, og det vilde rigtignok efter min Mening give en Udsigt til, at Forventningerne kunde stilles lidt højere, hvis vi i Stedet for Krigsministerens Programtale havde hørt den højtærede Landbrugsminister fremlægge et Program, der tog Sigte paa en forholdsvis lige saa stor Omordning af de trykkede Erhvervsforhold. Jeg skal, som sagt, imidlertid ikke fordybe mig i Betragtninger af den Art, og navnlig da den ærede Krigsministers Programtale er fremkommen som Følge af en Tale af det ærede Medlem for Ringkøbing Amts 1ste Valgkreds (J. C. Christensen), skal jeg ikke forfølge dette videre, men overlade det til de to Herrer. — Hvad jeg derimod har tænkt mig at tale lidt om, er Bevillingen til Hedeselskabet. Naar jeg taler derom, er det ingenlunde for at kritisere Selskabets Virksomhed, thi den maa betragtes som i alle Retninger saa samfundsnyttig og samfundsgavnlig, som tænkes kan. Der kan næppe tænkes en mere økonomisk Anvendelse af de Midler, der staa til Selskabets Raadighed, og næppe tænkes en mere samfundsgavnlig Anvendelse af disse Midler. Det er heller ikke for at kritisere de bevilgede Beløbs Størrelse. Tværtimod. Jeg anser dem paa ingen Maade for at være for store. Der synes imidlertid at være noget uklart i Statens Forhold til Hedeselskabet, og det er her, jeg gerne vilde tillade mig at rette en Forespørgsel til den højtærede Landbrugsminister for om muligt at faa lidt Klarhed paa dette Punkt. Det er jo ganske naturligt, at da Staten først traadte i Forhold til Hedeselskabet, den da over for den store velsignelsesrige Virksomhed, Hedeselskabet havde begyndt at udfolde, ikke smaaligt tog fat paa at oprette Kontrakter, Betingelser o. s. v., men over for en fortsat aarlig løbende Bevilling kunde det alligevel være rigtigt nok, at visse Oplysninger om, hvorledes denne Bevilling bliver benyttet, vare tilgængelige i Rigsdagstidenden. Men det er, saa vidt jeg skønner, ikke Tilfældet. Der er blandt de Poster, som bevilges til Hedeselskabet, en Post, hvorpaa der i Aar foreslaas 5,000 Kr. til Indkøb af Arealer, men hvis man vil søge Oplysning om, hvorledes Forholdet er med denne Post, vil man ikke kunne finde

nogen virkelig Oplysning i saa Henseende. Det er naturligt, at de Arealer, hvis Indkøb Staten støtter, ikke kunne blive ved at være i et privat Selskabs Eje, og det ved jeg ogsaa ikke er Tilfældet, men hvorledes det forholder sig hermed, er mig ikke ganske klart. I Registret findes ingen Henviisning til Oplysninger i saa Henseende, men ved at gennemblade Rigsdagstidenden, vil man finde i Tillæg A. for 1890—91, Sp. 527—28, følgende Oplysninger, som jeg med den højtærede Formands Tilladelse skal oplæse. Der staa: „Med Hensyn til Størrelsen af de Hedeselskabet tilhørende Arealer skal man oplyse, at der ved Udgangen af 1891 med det i 1888 og 1889 indkøbte vil for et Statstilskud af i alt 48,000 Kr., i Forbindelse med, hvad der er indkøbt for frivillige Gaver, være erhvervet et Areal af ca. 4660 Tdr. Land med 3 Gaarde og 3 Huse, paa hvilke dog hviler en samlet Prioritetsgæld af ca. 19,000 Kr. Ved Erhvervelsen af de forommeldte ny Arealer vil Hedeselskabet i alt komme til at eje ca. 7,000 Tdr. Land med 5 Gaarde og 7 Huse, hvilket alt ifølge et tidligere af Selskabet udstedt Gavebrev i sin Tid vil tilfalde Staten.“ Andre Oplysninger i saa Henseende har det ikke været mig muligt at finde, men nu er det jo saa, at et Gavebrev kan være et temmelig relativt Begreb. Et Gavebrev kan jo indeholde Betingelser og Indskrænkninger, der til Dels annullere Gavens Værdi. Hvorvidt det er Tilfældet her, skal jeg ikke kunne sige. Der var altsaa i 1890—91 erhvervet ca. 7,000 Tdr. Land gennem denne Bevilling; men se vi paa Oplysningerne paa Finansloven i Aar, viser det sig, at der i alt paa denne Konto er bevilget 126,000 Kr. til Indkøb af Arealer, og at der af dette Beløb siden 1890—91 er bevilget 96,000 Kr.; men skønt det er den største Del af Summen, der er bevilget siden 1890—91, findes Arealets Størrelse kun opgivet til samme Størrelse som i 1890—91. Det kan næppe være rigtigt, navnlig ikke, naar der henses til, at ifølge Hedeselskabets Tidsskrifts Junihæfte for 1897 findes samtlige Hedeselskabet tilhørende Arealer opgivne til 8851½ Td. Land. Der synes altsaa at være et Hul i de Oplysninger, der findes i Rigsdagstidenden i Anledning af denne Bevilling, og jeg vil derfor tillade mig at rette en Forespørgsel til den højtærede Landbrugsminister om, hvorledes det hænger sammen dermed.

Dernæst findes der ogsaa paa Finansloven for i Aar ligesom de forrige Aar en